

Strömsunds kommun
Barn-, kultur- och utbildningsnämnden
Box 500
833 24 STRÖMSUND

Genomförd kvalitetsgranskning i Strömsunds kommun, Vattudalsskolan, avseende lärares behörighet och användning efter utbildning i grundskolan

Innehåll

Syfte och genomförande
Beskrivning av verksamheten
Tidigare utbildningsinspektion
Skolinspektionens kvalitetsgranskning
Helhetsbedömning

Syfte och genomförande

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges förutsättningar för att genomföra förbättringar. Huvudsyftet är att granska hur lärare, rektorer och huvudmän tar sitt ansvar för undervisningens kvalitet, med fokus på elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt görs ett urval av huvudmän och skolor som granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

I skollagen ställer staten krav på viktiga förutsättningar för att garantera utbildningens kvalitet och likvärdighet, bland annat krav på lärares utbildning. Tidigare studier har visat att lärares kompetens är en betydelsefull faktor för elevernas studieresultat, för att garantera eleverna en utbildning av god och jämbördig kvalitet och för en likvärdig bedömning och betygssättning. Ett flertal enkät- och registerstudier under senare år har dock visat att det är vanligt förekommande att lärare undervisar i ämnen och årskurser de saknar utbildning för. Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot huvudmännens och skolornas insatser för att undervisningen i skolan ska bedrivas med lärare som har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver. Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats <http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning>.

Under perioden december 2008 till och med februari 2009 har Skolinspektionen genomfört en fördjupad uppföljning av de insatser som vidtagits av ett urval av de huvudmän och skolor där Skolverkets utbildningsinspektion tidigare har pekat på behov av förbättringar.

ringar inom området lärares behörighet och utbildning. Totalt har 30 kommunala och fristående grundskolor i landet granskats.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en sammanfattande rapport, dels i rapporter/beslut med bedömningar för varje granskad verksamhet, där Skolinspektionen bland annat tar ställning till om skolans huvudman uppfyller skolförfattningarnas krav. I de fall behov av åtgärder framkommit, ansvarar skolhuvudmannen för att åtgärder vidtas som syftar till förbättring.

Vattudalsskolan i Strömsunds kommun är en av de skolor som ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslutet består av dokument från kommunen och skolan, bland annat en enkät riktad till all undervisande personal på Vattudalsskolan samt av information som samlats in vid intervjuer vid besök i kommunen och på skolan den 20 januari 2009.

I Strömsunds kommun genomfördes intervjuer med förvaltningsledningen, Vattudalsskolans rektor och en lärargrupp vid Vattudalsskolan. Vid den genomförda kvalitetsgranskningen i Strömsunds kommun var ordinarie förvaltningschef på semester och rektorerna för Hamnerdals rektorsområde och Vattudals rektorsområde vikarierade som förvaltningsledning. Vid intervjun med förvaltningsledningen intervjuades därför rektorn i Hamnerdal i egenskap av förvaltningschef. Beslutet grundar sig även på annan information som finns inom Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Företrädare för kommunen och skolan har beretts möjlighet att sakgranska vad som framkommit vid granskningen. Ansvariga för kvalitetsgranskningen på Vattudalsskolan har varit undervisningsråden Stefan Persson och Ulrika Svedmark.

Beskrivning av verksamheten

Strömsunds kommun	Antal elever
Grundskola	1 226
Vattudalsskolan	Antal elever
Grundskola	227

Källa: Kommunens egen statistik

Grundskoleverksamheten i Strömsunds kommun lyder under barn-, kultur- och utbildningsnämnden med tillhörande förvaltning. Verksamheten är indelad i sju rektorsområden.

Vattudalsskolan som ligger i centralorten Strömsund är en 7-9 skola som bildar ett av de sju rektorsområdena för grundskolan. Skolan är indelad i tre spår, ett spår för varje årskurs.

Besöket på Vattudalsskolan genomfördes den 20 januari 2009. Lärarenkäten genomfördes av så gott som samtliga lärare på skolan.

Utbildningsinspektion genomfördes i Strömsunds kommun och vid Vattudalsskolan hösten 2004.

Kunskapsresultaten i Strömsunds kommuns grundskolor har varierat under den senaste tioårsperioden. Andelen elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 9 har under vissa år varit lägre än riksgenomsnittet medan värdet andra år varit högre. Senaste läsår 2007/08 var andelen elever som uppnått målen i alla ämnen i Strömsunds kommun 72 procent medan riksgenomsnittet var 77 procent. Även resultat mätt som genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 har varierat i förhållande till riksgenomsnittet. Under de senaste tre läsåren har dock kommunens genomsnittliga meritvärde varit lägre än riksgenomsnittet. Senaste läsår 2007/08 hade kommunen 200 i genomsnittligt meritvärde medan riksgenomsnittet var 209.

Strömsunds kommun har fem grundskolor med 7-9 verksamhet. Vattudalsskolan är dock den enda av dessa som är 7-9 skola. Övriga skolor med elever i årskurserna 7-9 är F-9 skolor.

Resultaten i årskurs 9 varierar även inom kommunen. Det finns både skolor som ligger över riksgenomsnittet och skolor som ligger under riksgenomsnittet för variablerna andel elever som uppnått målen i alla ämnen och genomsnittligt meritvärde. Vattudalsskolan är en av två skolor i kommunen med 7-9 verksamhet som har sämre resultat än riksgenomsnittet. Särskilt gäller detta andel elever som uppnått målen i alla ämnen. De senaste tre läsåren har andelen vid Vattudalsskolan legat mellan 59-68 procent medan riksgenomsnittet legat mellan 76-77 procent. Även för genomsnittligt meritvärde är resultaten betydligt sämre än riksgenomsnittet och har försämrats de senaste tre läsåren. Senaste läsåret 2007/08 hade Vattudalsskolan 190 i genomsnittligt meritvärde medan riksgenomsnittet var 209.

Även skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor är stora i Strömsunds kommun. Senaste läsår 2007/08 hade pojkarna 187 i genomsnittligt meritvärde medan flickorna hade 214. Könsskillnaderna var dock betydligt lägre vid Vattudalsskolan även om pojkarna även här hade något sämre resultat.

Det finns även en tydlig variation i måluppfyllelse mellan olika ämnen i årskurs 9. Vårterminen 2008 hade en lägre andel av eleverna nått målen i ämnena matematik, fysik och kemi vid kommunens grundskolor. Inom dessa ämnen varierade andelen elever som ej nått målen mellan tolv procent och fjorton procent, medan andelen i alla övriga ämnen låg under tio procent. Samma bild framträder för Vattudalsskolan även om resultaten är ännu sämre än kommungenomsnittet. För ämnena matematik, fysik och kemi var det i samtliga ämnen 18,9 procent av eleverna som inte nådde målen vårterminen 2008.

Tidigare utbildningsinspektion

I beslutet (dnr 53–2004:1373) från den 21 mars 2005 avseende utbildningsinspektionen i Strömsunds kommun anges ett förbättringsområde för skolan som lyder ”den formella kompetensen hos delar av personalen bör förbättras”. Vattudalsskolan var vid inspektionen i Strömsunds kommun den enda av kommunens skolor som fick något påpekande inom detta område. I kommunrapporten gjordes inget påpekande om detta område.

I kommunrapporten under avsnittet personal står att lärartätheten i kommunen är hög vid en jämförelse med riksgenomsnittet. Vid inspektionstillfället var personaltätheten 9,3 lärare per hundra elever i Strömsunds kommuns grundskolor medan riksgenomsnittet var 8,0. En förklaring till detta är att Strömsunds kommun hade många små byskolor med hög personaltäthet. För det senaste redovisade läsåret i Skolverkets statistik 2006/07 var personaltätheten 10 lärare per 100 elever i kommunen och 11 vid Vattudalsskolan.

I inspektionsrapporten för Vattudalsskolan skrivs inom området resurser om personalens utbildning

”Lärartätheten under läsåret 2003/04 var 9,8 lärare per 100 elever för alla lärare. En jämförande siffra för riket som helhet år 2003 är 7,9 lärare per 100 elever. Vid lektionsbesök under inspektionstillfället fanns alltid en lärare och ytterligare en vuxen i klassen. Vid en del lektioner fanns två lärare närvarande. Cirka 90 procent av lärarna har formell behörighet för den undervisning de i praktiken ansvarar för. Ej behöriga lärare finns i svenska, i språkval, i trä- och metallslöjd och inom stödundervisning. Vid inspektionen framkom önskemål om att skolan skulle öka antalet behöriga lärare. Önskemål framkom även att personal som saknar formell kompetens borde få fortbildning för den undervisning de ansvarar för. Enligt rektorn så försöker skolan rekrytera personal med rätt behörighet men har inte lyckats. Inga speciella insatser med individuell kompetensutveckling har gjorts för att den befintliga personalen ska få formell behörighet.”

Skolverket har i beslut 2005 och 2008 genomfört tremånadersuppföljning respektive tvåårsuppföljning av kommunens och skolans åtgärder med anledning av de kritikområden och förbättringsområden som påtalades vid inspektionen.

Vid tidpunkten för tvåårsuppföljningen saknade tre lärare fortfarande formell behörighet. Detta gällde en lärare i trä- och metallslöjd, en av tre spansklärare och en lärare som undervisade flyktingar i svenska som andraspråk. Enligt skolans bedömning kommer andelen behöriga lärare att öka i takt med att elevantalet sjunker.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning

Skolhuvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen ska genomföras för att de lärande ska nå de nationella målen. I skollagen ställer staten dock krav på viktiga förutsättningar för att garantera utbildningens kvalitet och likvärdighet, bland annat krav på lärares behörighet, utbildning och kompetensutveckling.

Författningsstöd

Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Behörig att anställas som lärare, förskollärare eller fritidspedagog i det offentliga skolväsendet utan tidsbegränsning är enligt 2 kap. 4 § skollagen

1. den som har svensk lärarexamen, respektive barn- och ungdomspedagogisk examen som regeringen med stöd av 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) har meddelat föreskrifter om, eller motsvarande äldre utbildning, med huvudsaklig inriktning på den undervisning anställningen avser, eller
2. den som av Högskoleverket har fått ett behörighetsbevis enligt vad som föreskrivs i 4 a och 4 b §§.

Den som inte är behörig får ändå anställas utan tidsbegränsning, om det saknas behöriga sökande och om det finns särskilda skäl samt om den sökande har motsvarande kompetens för den undervisning som anställningen avser och det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att sköta undervisningen.

Enligt 2 kap. 7 § skollagen ska kommuner se till att kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen och vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling. Enligt 7 a § samma lag ska kommuner se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen. Enligt läroplanen för det offentliga skolväsendet, Lpo 94, 2.8, har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Statistik, nuläget Strömsunds kommun

Av Skolverkets statistik för läsåret 2007/08 framgår att lärartätheten i kommunen är 10,0 lärare per 100 elever (riksgenomsnittet är 8,3). Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning i Skolverkets statistik är 83,9 procent för Strömsunds kommuns grundskolor (riksgenomsnittet är 85 procent). Lärartätheten på Vattudalsskolan är 11,0 lärare per 100 elever och andelen lärare med pedagogiskt högskoleutbildade på skolan är 72,8 procent enligt samma statistik. Det finns ingen nationell statistik över lärarnas användning efter utbildning i grundskolan.

Enligt kommunens egen statistik är den korrekta lärartätheten för Vattudalsskolan 8,96 lärare per hundra elever läsåret 2008/09. Statistik för läsåret 2008/09 var vid tillfället för kvalitetsgranskningen inte tillgänglig i Skolverkets statistik.

I "Sveriges Kommuner och Landstings öppna jämförelser 2008" ligger Strömsunds kommun på plats 160 bland alla Sveriges kommuner avseende variabeln andel lärare med

pedagogisk högskoleutbildning i grundskolan. Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning i Strömsunds kommun i SKL:s material är 84,4 procent.

Intervju med företrädare för kommunen

Enligt förvaltningsledningen är kommunens målsättning att rekrytera utbildade lärare. Kommunen strävar också efter att anställa lärare som både har pedagogisk högskoleutbildning och ämnesbehörighet i de ämnen och åldrar man skall undervisa i. Läsårsvi sker en samordning i samband med rekrytering och annonsering av tjänster. I basorganisationen tillämpas tillsvidareförordnanden. Ett problem som kommunens företrädare lyfter vid intervjun och som uppkommit under senare tid för personal som haft deltids-tjänster är möjligheterna att fyllnadsstämpla vid deltidsarbetslöshet.

Behörigheten bland lärarna anses vara störst vid kommunens F-6 skolor. Behörigheten har enligt förvaltningsledningen ökat sedan inspektionen 2004 på grund av den elevminskning som kommunen fått känna av. Problemen att rekrytera behöriga lärare är störst på de minsta orterna i kommunen eftersom relevantalet på skolorna är lågt och tjänsteunderlaget i ett ämne då blir litet. Det innebär att en lärare måste ha stor bredd i sin utbildning om man skall kunna undervisa endast i ämnen man har utbildning för. Möjligheten för en lärare att undervisa i ämnen man har utbildning för är också beroende på vilken lärarutbildning man har. Smala lärarutbildningar med utbildning endast i få ämnen passar dåligt för skolor i glesbygd enligt kommunen. Vissa ämnen är också svårare att rekrytera behöriga lärare till exempelvis språk och ämnen med få undervisningstimmar som musik.

Rektorsområdena försöker om möjligt samverka för att fylla ut tjänster till heltid. Avståndet mellan skolorna är dock ett problem. Ett ämne som exempelvis slöjd är dock lättare att lösa i detta avseende eftersom slöjdundervisningen ofta sker vid ett samlat tillfälle för eleverna under veckan. Samverkan kring lärartjänster över kommungränser förekommer mellan Hotings rektorsområde och Dorotea kommun dit avståndet bara är ungefär två mil.

Förvaltningsledning och särskilt rektorerna har i huvudsak god kontroll på hur lärare utan utbildning för den undervisning de bedriver fungerar i undervisningssituationen. Fall har dock förekommit där man upptäckt att undervisningen inte fungerat och därför bytt ut personal. Stöd till utbildad personal sker i första hand genom mentorer bland behöriga lärare. Något som tillämpas i hela kommunen. För att utbildade lärare skall bli insatta i verksamheten är också introduktionspärmar på skolorna viktigt liksom kontinuerliga samtal med ansvarig rektor. Kommunens inställning vid tjänstefördelning är att utgå ifrån att brister i personalens utbildning skall drabba verksamheten (eleverna) så litet som möjligt. Det kan innebära att omplaceringar av personal behöver genomföras.

Lärarlyftet har enligt kommunen varit ett bra sätt att bredda och fördjupa utbildningen hos befintliga lärare. Kommunen har använt alla sina platser inom lärarlyftet. Den specialpedagogiska kompetensen i kommunen har också förbättrats genom att personal sökt

utbildningar i samband med neddragningar i verksamheten. Kommunen försöker att aktivt påverka personal till vidareutbildning när rektorerna ser sådant behov eller när det kommer fram i samband med medarbetarsamtal. Däremot saknas kompetensutvecklingsplaner på kommunnivå och skolnivå.

I skollagen regleras möjligheterna att anställa lärare, förskollärare och fritidspedagoger i det offentliga skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte är behörig får ändå anställas utan tidsbegränsning om det saknas behöriga sökande och om det finns särskilda skäl samt om den sökande har motsvarande kompetens för den undervisning som anställningen avser och det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att sköta undervisningen. Skollagens möjligheter för kommunen att använda särskilda skäl för att tillsvidareanställa obehöriga lärare har inte använts av kommunen enligt förvaltningsledningen på många år. I några fall finns personal kvar som har särskild behörighet, något som i allmänhet härstammar från 1980-talet när Länsskolnämnden kunde bevilja sådan behörighet.

Förvaltningsledningen ser i huvudsak positivt på förslagen i utredningen om Legitimation och skärpta behörighetsregler – SOU 2008:52. Det är förvaltningsledningens bedömning att utredningens förslag inte kommer att särskilt påverka verksamheten i en kommun som Strömsund.

Intervju med rektorn för Vattudalsskolan

Rektorn uppger att alla lärare på skolan har tillsvidareanställning. Uppföljningen av lärarnas arbete sker kontinuerligt och rektorn anser sig ha bra kontroll över hur det pedagogiska arbetet fungerar. Rektorn har ett utvecklingssamtal med alla lärare varje läsår och ett ytterligare samtal i samband med löneförändring. Utöver detta arbetar rektorn även mer med lärare som behöver extra stöd. Obehöriga lärare kan få stöd eller handledning av en mer erfaren kollega. Ämnesstöd ges inom arbetslaget. Det finns behöriga lärare i de flesta ämnen vid skolan. Kunskapsbrister i exempelvis styrdokumentet löses inom arbetslaget där någon kunnig lärare ansvarar för utbildningen i hela arbetslaget. Rektorn har funderat en del kring samband mellan undervisning av obehöriga lärare och resultat i undervisningen, men det är svårt att fastslå eventuellt samband.

Man har kunnat iaktta en viss övergång av behöriga lärare i F-6 verksamheten som är tillsvidareanställda i kommunen till undervisning inom 7-9 verksamheten vid skolan. Det finns också en flytt av utbildade 1-7 lärare till skolan. Skolan har även personal som delar sin tjänstgöring mellan grundskolan och den närbelägna gymnasieskolan Hjalmar Strömer.

Rektorn som vid granskningstillfället även vikarierade som förvaltningschef tillsammans med en annan rektor tycker sig kunna se att flera skolor i kommunen kan vara på väg mot lägre andel behöriga lärare. Detta läge beror bland annat på behov av att fylla upp tjänster till heltid.

Rektorn har ansvaret vid nyanställningar. Behovet rapporteras till förvaltningen som sammanställer behoven och utarbetar annonser. Rektor väljer ut sökande till intervjuer och anställer efter diskussion med facken.

Skolan har ingen kompetensutvecklingsplan. Behov av kompetensutveckling på de olika skolorna i kommunen lyfts dock bland annat i rektorsgruppen.

Rektorn anser inte att det varit enkelt att åtgärda det förbättringsområde som lyftes fram i inspektionen 2004. Det är svårt att förändra tjänstefördelningen eftersom personalen i huvudsak är tillsvidareanställda. Viss förändring av tjänstefördelningen har dock kunnat göras. Det kan ibland vara svårt att motivera lärare till vidareutbildning något som skulle kunna förbättra behörighetsläget på skolan. Som helhet anser dock rektorn att behörighetsläget har förbättrats på skolan sedan inspektionen.

Vid kvalitetsgranskningens genomförande har Vattudalsskolan behörig lärare i trä- och metallslöjd. Behörigheten för undervisning i svenska som andraspråk har förbättrats. Det finns flera lärare i spanska vid granskningstillfället med behörighet. Ingen obehörig lärare undervisar inom stödundervisning.

Skolan har däremot några lärare med lokal behörighet. Dessa lokala behörigheter skapades på 1980-talet av Länsskolnämnden utifrån krav på minst åtta år som lärare och minst 40 poäng i undervisningsämne enligt gamla poängsystemet. Inga lokala behörigheter eller tillsvidareanställningar utifrån särskilda skäl har beviljats under senare år.

Intervju med lärarna

De intervjuade lärarna känner till att inspektion genomfördes vid skolan 2004 och att skolan fick påpekande om lärarbehörigheten. Däremot är det mera oklart för personalen vilka åtgärder som skolan vidtagit med anledning av detta påpekande.

Lärarna beskriver nuläget som att skolan är i stort behov av ytterligare specialpedagogisk kompetens. Lärarna ser den pedagogiska högskoleutbildningen som viktig för att undervisa medan ämnesbehörigheten inte ses som lika viktig. Vikten av ämnesbehörighet kan också variera mellan olika ämnen. Ibland har lärarna fått ansvaret för undervisning i ämnen de inte har utbildning för. Orsaken har i allmänhet varit behov av att fylla ut sin tjänst till heltid. Det finns möjlighet att få stöd och handledning av behörig kollega i sådana fall. Skolan använder även mentorer för nyanställda vid skolan. Inskolning sker vid sådana tillfällen i styrdokumentet och samtal förs med rektor kontinuerligt. Däremot anser lärarna att det är tveksamt i vilken grad uppföljning sker av hur undervisningen fungerar för obehöriga lärare. Diskussioner förs dock i gemensamma forum som betygskonferenser och ämneskonferenser.

Inga kompetensutvecklingsplaner finns på skolan. Däremot förs individuella samtal kring behov av kompetensutveckling. Det upplevs som mycket upp till den enskilde läraren att se till att man får kompetensutveckling. Tidigare har det funnits möjlighet att stu-

dera på distans, något som stötts av kommunen. Kommunen har också uppmuntrat personal att gå lärarutbildning när sådan utbildning saknats.

Resultatet av lärarenkäten

Skolinspektionens lärarenkät visar att knappt tjugo procent av de undervisande lärarna på Vattudalsskolan saknar pedagogisk högskoleutbildning. Dessutom har ungefär trettio procent av lärarna ansvar för undervisning i ämnen eller åldrar som de ej har utbildning för i en omfattning som bedöms vara minst 20 procent av tjänstgöringen. Det är bland annat lågstadielärare eller mellanstadielärare som undervisar i årskurserna 7-9, lärare med ansvar för undervisning i svenska som andraspråk som saknar utbildning för ämnet och lärare som är utbildade i årskurs 1men -7 som har ansvar för undervisning i årskurserna 8 och 9.

Skolledningen på Vattudalsskolan kommenterar resultatet med att det i ämnena matematik, svenska och engelska alltid är två lärare närvarande på lektionen. I vissa fall kan den ena läraren sakna formell behörighet i årskursen, men att det då är den behöriga läraren som planerar och leder undervisningen samt ansvarar för betygsättningen av eleverna.

Helhetsbedömning

Nedan framgår Skolinspektionens helhetsbedömning efter genomförd kvalitetsgranskning med Skolinspektionens rekommendationer samt eventuella krav på åtgärder.

Kunskapsresultaten i grundskolan i Strömsunds kommun och vid Vattudalsskolan har under senare år legat under riksgenomsnittet för årskurs 9. Detta gäller både andel elever som nått målen i alla ämnen och genomsnittligt meritvärde. Resultaten visar även på stora skillnader i resultat mellan pojkar och flickor till pojkarnas nackdel.

Samtidigt som lärartätheten är relativt hög både i kommunen och vid Vattudalsskolan så är andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning i kommunen lägre än riksgenomsnittet och vid Vattudalsskolan mycket lägre än riksgenomsnittet. Detta påtalades också vid inspektionen av Vattudalsskolan 2004 och i beslutet 2005. Detta tillsammans med de svaga resultaten som beskrivits ovan ger anledning till reflektion kring anledningar kring denna bild och vilka åtgärder som kan vidtas för att förändra situationen.

Ett viktigt påpekande som gjordes inom inspektionen var behovet av att utveckla analysen av utbildningsresultaten i grundskolan för att kunna vidta åtgärder för att förbättra utbildningsresultaten. Med anledning av den kvalitetsgranskning som genomförts inom området lärares behörighet och användning efter utbildning är det viktigt att kommunen och skolan analyserar eventuella samband mellan resultat och undervisning som bedrivs av lärare utan pedagogisk utbildning eller utan utbildning i de ämnen man undervisar i.

Granskningen har visat att kunskapen om lärarsituationen vad gäller behörighet och ämneskunskaper i kommunen och vid Vattudalsskolan behöver förbättras. Vidare bör beho-

ven av kompetensutveckling, särskilt för den grupp lärare som saknar pedagogisk högskoleutbildning och/eller ämneskompetens, utredas närmare. Stödet till lärare utan pedagogisk högskoleutbildning eller tillräcklig ämneskompetens bör också systematiseras för att säkerställa att alla elever får den utbildning de har rätt till. Kommunen och skolan bör undersöka möjligheterna till ett ökat samarbete mellan skolor inom kommunen och med angränsande kommuner så att behöriga lärare i högre utsträckning kan erbjudas tjänster inom de ämnen de har utbildning för. Kommunen bör också överväga hur man kan stödja personal som man vill behålla men som saknar nödvändig utbildning så att de kan komplettera sin utbildning för att få en utbildning som motsvarar den undervisning de bedriver. Kompetensutvecklingsplaner behöver tas fram på kommunnivå och skolnivå som underlag för åtgärder för att förbättra situationen vad gäller lärares behörighet och användning efter sin utbildning.

Utifrån kvalitetsgranskningen bedömer Skolinspektionen att Strömsunds kommun på Vattudalsskolan bör sträva efter att i större utsträckning använda lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva.

Skolinspektionen bedömer att kommunen och skolan behöver vidta åtgärder för att

- i högre utsträckning använda lärare som har en utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva
- erbjuda kompetensutveckling för den personal som har ansvar för utbildningen, och särskilt personal som inte har pedagogisk utbildning eller saknar tillräcklig utbildning för de ämnen de undervisar i

Skolinspektionen följer upp krav på åtgärder. **Senast den 26 januari 2010 ska Strömsunds kommun redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Umeå, vilka åtgärder som vidtagits.**

På Skolinspektionens vägnar

Björn Persson
Avdelningschef

Stefan Persson
Undervisningsråd

I ärendets handläggning har även undervisningsråden Ulrika Svedmark och Helena Plantin deltagit.

Kopia till: Vattudalsskolan